

Шатайло Наталія Вікторівна

кандидат педагогічних наук,

завідувач кафедри методики викладання і змісту освіти
КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради»
м. Одеса, Україна

<https://orcid.org/0000-0003-4247-2391>

https://scholar.google.com/citations?view_op=list_works&hl=uk&user=BjVTzuwAAAAJ

ЕМОЦІЙНО-ЕТИЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ПЕДАГОГА: РЕСУРСИ РОЗВИТКУ

Ключові слова: емоційно-етична компетентність, Професійний стандарт вчителя, учителі базової середньої освіти, неперервна освіта, ресурси розвитку.

У сучасних освітніх реаліях особливої значущості набуває необхідність розвиненості професійних компетентностей педагогів, визначених в оновленому Професійному стандарті вчителя. В даному контексті відповідно до Професійного стандарту у вчителя мають бути розвиненими компетентності, котрі цілісно забезпечуватимуть наскрізний процес навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти з опорою на ціннісні орієнтири, як-то становлення особистості здобувача освіти, підтримка його самостійності, підприємливості, ініціативності, впевненості в собі; розуміння важливості розвитку мислення й пошанування істини; формування культури здорового способу життя здобувача освіти, створення умов для забезпечення його гармонійного фізичного та психічного розвитку, добробуту; створення безпечного, вільного від насильства й цькування освітнього середовища, у якому забезпечено атмосферу довіри [1, с. 6].

Вбачаємо за необхідне розглянути ресурси розвитку емоційно-етичної компетентності педагогів, як пріоритетної в проєкції розвитку соціально-емоційного компонента наскрізних умінь здобувачів базової освіти у новій українській школі. В оновленому професійному стандарті «Вчитель закладу загальної середньої освіти» емоційно-етичну компетентність (Б2.) прояснено через низку чітко визначених здатностей у знаннєвій, ціннісно-діяльній, комунікаційній сферах (Б2.1. - Б2.3.) та окреслено межами відповідальності і автономії педагогів. Обізнаність з нормативними вимогами означеного документу сприяє усвідомленому пошуку вчительством ресурсів розвитку емоційно-етичної компетентності в системі неперервної освіти та їх успішної інтеграції в практику.

Одеською академією неперервної освіти, зокрема співробітниками кафедри методики викладання і змісту освіти, здійснюється науково-методичний супровід комплексного розвитку професійних компетентностей педагогів Одещини та пропонуються різноманітні освітні ресурси для розвитку емоційно-етичної компетентності. Так,

у зміст курсу підвищення кваліфікації «Траєкторія професійного зростання вчителя фізичної культури» входить фаховий модуль «Емоційно-етична компетентність: практики комунікації, саморегуляції», в процесі опанування якого педагогами розглядають питання розвитку соціально-адаптивної сфери засобами фізичного виховання, опрацьовують сучасні практики взаємодії, усвідомленого емоційного реагування та стійкості. Загальна спрямованість контенту модуля на розвиток здатності «усвідомлювати особисті відчуття, почуття, емоції, потреби та емоційні стани інших учасників освітнього процесу, керувати власними емоційними станами» (Б2.1.) у подальшій професійній діяльності обумовлює оптимальне виконання педагогами трудової функції Б «Партнерська взаємодія з учасниками освітнього процесу» [1, с. 18].

Ресурсом розвитку емоційно-етичної компетентності вчителів мистецьких дисциплін в частині здатності, котра в Професійному стандарті вчителя виражена як «здатність усвідомлювати й поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі» (Б2.3.), є долучення до курсу підвищення кваліфікації «Навчання мистецтву: вимір освітнього простору». У процесі проектування мистецько-освітнього простору педагогами вдосконалюють власні уміння «взаємодіяти з учасниками освітнього процесу, урахувавши культурні й особистісні відмінності співрозмовників, принципи недискримінації та поваги до відмінностей» (Б2.3.У1.) [1, с. 19]. Опанування фахового модуля «Діяльнісний підхід: досвід самовираження, розвиток soft skills» стає майданчиком для моделювання освітнього процесу на основі мистецької діяльності з використанням методико-педагогічного інструментарію реалізації діяльнісного підходу. Відтак, вчителі мистецьких дисциплін базової школи набувають досвіду апробації, інтерпретації дієвих мистецьких практик з фокусом на розвитку як мистецьких здатностей здобувачів освіти, так і на soft skills – наскрізних умінь критично мислити, комунікувати, працювати в команді, управляти емоціями, здійснювати саморегуляцію тощо.

Охоплення актуальної проблематики професійного розвитку, зокрема розвитку емоційно-етичної компетентності, реалізується і у змісті корпоративних курсів, які проводяться у відповідь на запити закладів освіти Одещини. Співробітниками кафедри методики викладання і змісту освіти розроблено та проведено курс для вчителів базової середньої освіти «Розвиток соціально-емоційних навичок учнів 8 класу». Курс покликаний сприяти ефективному впливу на розвиток соціально-емоційного компонента у навчанні підлітків. Тож основою навчальних модулів є опрацювання практичних кейсів реалізації соціально-емоційного навчання в освітньому екопросторі закладу освіти з висвітленням особливостей розвитку соціально-емоційних навичок восьмикласників та інтеграції відповідних методик.

Окреслені вище ресурси розвитку емоційно-етичної компетентності педагогів представлені неповно в межах формату тез та потребують деталізації у подальших публікаціях. Однак, у підсумку можна констатувати, що виявлені ресурси підтверджують водночас потребу і необхідність для учителів базової середньої освіти у переосмисленні як власного життєвого і професійного досвіду, так і трансформації педагогічних підходів, освітніх практик задля посилення ролі соціально-емоційного навчання здобувачів освіти, що є основою розвитку навичок, життєво необхідних в умовах сьогодення.

Список використаних джерел

1. Професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затверджений наказом Міністерства освіти і науки України від 29 серпня 2024 р. № 1225. URL: https://register.nqa.gov.ua/uploads/0/646-ilovepdf_merged.pdf (дата звернення: 14.04.2025).

Nataliia Shatailo

Candidate of Pedagogical Sciences (Ph. D.),

Head of the Department of teaching methods and content of education

Odessa Regional Academy of In-Service Education

Odesa, Ukraine

**EMOTIONAL-ETHICAL COMPETENCE OF A TEACHER:
DEVELOPMENT RESOURCES**

Keywords: emotional-ethical competence, Professional teacher standard, teachers of basic secondary education, continuing education, development resources.